

Umhverfisvottun Snæfellsness

Ársskýrsla 2022

Guðrún M. Magnúsdóttir

HELGAFELLSSVEIT

GRUNDARFJARÐARBÆR

SNÆFELLSBÆR

STYKKISHÓLMSBÆR

EYJA- OG
MIKLAHOLTSHREPPUR

EARTHCHECK

Efnisyfirlit

Umhverfisevntun Snæfellsness.....	3
Byggðasamlag Snæfellinga	3
Dagleg starfsemi	3
Fjármögnun	4
Árangur sveitarfélaganna á árinu	4
Helstu verkefni umhverfisevntunarinnar	5
Árvið verkefni	6
Afmörkuð/tímabundin verkefni.....	7
Úttekt og evntun.....	7
Umhverfisevíðar	8
Orkunotkun	8
Losun gróðurhúsalofttegunda	9
Neysluvatn	11
Úrgangsmál	12
Innkaup	13
Samfélagsmál	14
Aðrir skylduvíðar	15
Fyrirlestrar	17

Umhverfisevntun Snæfellsness

Árið 2008 hlutu sveitarfélögin á Snæfellsnesi, Eyja- og Miklaholtshreppur, Grundarfjarðarbær, Snæfellsbær og Sveitarfélagið Stykkishólmur¹ umhverfisevntun EarthCheck samtakanna sem umhverfisevntað samfélag sem ynni markvisst að úrbótum í umhverfismálum í átt til sjálfbærari starfshátta. Höfðu sveitarfélögin unnið umfangsmikla undirbúningsvinnu til fimm ára áður en evntun hlaust. Áfanginn vakti athygli innan lands sem utan þar sem sveitarfélögin á Snæfellsnesi voru þau fyrstu í Evrópu til þess að hljóta slíka evntun og fjórða samfélagið í heiminum öllum. Evntunarsamtökin krefjast sífelldra úrbóta á sviði umhverfismála á milli ára og á svæðið mætir óháður úttektaraðili sem tekur svæðið út árlega. Á heimasíðu evntunarverkefnisins (www.nesvottun.is) er hægt að finna upplýsingar um evntunarsamtökin, sjálfbærnistefnu sveitarfélaganna og upplýsingar um umhverfisevntun sveitarfélaganna almennt.

Hér verður gerð grein fyrir umhverfisevntunarverkefninu á Snæfellsnesi árið 2022 og niðurstöðum tölulegra gagna fyrir árið 2021.

Byggðasamlag Snæfellinga

Umhverfisevntunarverkefninu á Snæfellsnesi er stýrt af Byggðasamlagi Snæfellinga, samráðsvettvangi sveitarfélaganna á Snæfellsnesi sem aðild eiga að evntuninni. Framan af, eða frá árinu 2004, var verkefninu stjórnað af Framkvæmdaráði Snæfellsness, sem skipað var áhugasömum fulltrúum frá hverju sveitarfélagi. Ástæða þótti til að tengja ráðið nánar við ákvörðunarvald sveitarstjórna og var fyrirkomulaginu því breytt árið 2009 þegar sveitarstjórar voru skipaðir í framkvæmdaráðið. Árið 2017 breyttist það svo í stjórn Byggðasamlags Snæfellinga, sem tók um leið yfir verkefni Héraðsnefndar Snæfellinga. Byggðasamlaginu er m.a. ætlað að fylgja eftir þeirri stefnu sem mörkuð hefur verið af sveitarfélögunum í tengslum við umhverfisevntun Snæfellsness.

Fulltrúar Byggðasamlags Snæfellinga árið 2022 voru:

Jakob, Björgvin Jakobsson, bæjarstjóri Sveitarfélagsins Stykkishólms, formaður

Kristinn Jónasson, bæjarstjóri Snæfellsbæjar

Björg Jakobsdóttir, bæjarstjóri Grundarfjarðarbæjar

Sigurbjörg Ottesen, oddviti Eyja- og Miklaholtshrepps

Dagleg starfsemi

Byggðasamlagið hefur gert þjónustusamning við Náttúrustofu Vesturlands um að sinna daglegum rekstri verkefnisins. Á Náttúrustofunni starfar faglærður starfsmaður í stöðu verkefnastjóra umhverfisevntunar Snæfellsness, sem sinnir daglegum störfum vegna umhverfisevntunarinnar ásamt því að leiða framkvæmd verkefnisins. Hann undirbýr og situr alla fundi Byggðasamlagsins. Guðrún Magnea Magnúsdóttir hefur gengt stöðu verkefnastjóra frá 1. september 2017. Starfshlutfall verkefnastjóra er 80%.

---

¹ Stykkishólmsbær og Helgafellssveit sameinuðust vorið 2022 og nafni sameinaðs sveitarfélags fékk nafnið Sveitarfélagið Stykkishólmur.

Dagleg starfsemi verkefnisins felst ekki einungis í störfum verkefnastjóra og annarra starfsmanna Náttúrustofunnar. Allir starfsmenn og stofnanir sveitarfélaganna eiga að fylgja stefnu verkefnisins varðandi ákvarðanir sem tengjast daglegum rekstri. Þannig bera t.d. ákveðnir starfsmenn stofnana sveitarfélaga ábyrgð á tölulegum skráningum til útreikninga sjálfbærnisvísu, sem verkefnastjóri safnar svo saman. Stykkishólmsbær sér um greiðslur og bókhald verkefnisins.

Fjármögnun

Kostnaður við umhverfivottun Snæfellsness árið 2022 var um 9 milljónir. Stærstur hluti þess kostnaðar voru laun verkefnastjóra en annar kostnaður var meðal annars skráningargjöld hjá vottunarsamtökum EarthCheck og kostnaður vegna úttektar, aksturs, utanaðkomandi ráðgjafar, auk bókhaldsþjónustu. Verkefnastjóri kom úr fæðingarorlofi í lok apríl, en í samræmi við samræmi við ákvörðun byggðasamlagsins var enginn ráðinn í hennar stað á meðan. Rekstrarfé verkefnisins kom frá þeim fjórum sveitarfélögum sem að verkefninu standa og skiptist kostnaður á milli sveitarfélaga eftir íbúafjölda hvers sveitarfélags.

Árangur sveitarfélaganna á árinu

Vottunarsamtökin EarthCheck meta fyrst og fremst árangur af starfsemi sveitarfélaganna, sérstaklega verkefni sem miðar að aukinni náttúruvernd og eflir samfélag og auðlindanotkun og dregur úr losun sorps og gróðurhúsalofttegunda ásvæðinu. Að mati EarthCheck náðu sveitarfélögin nokkrum árangri í þágu umhverfis og samfélags árið 2022, en mat svo að ýmislegt mætti betur fara sem sveitarfélögin hafa brugðist við.

Bætt aðgengi ferðamanna og styrkir úr Framkvæmdasjóði ferðamannastaða

Síðastliðin ár hafa sveitarfélögin unnið að því, í samstarfi við aðra hagsmunaaðila, að bæta aðgengi íbúa og ferðamanna á vinsælum viðkomustöðum Snæfellsness. Að viðhalda verðmætum stöðum til verndar náttúru og til þess að gestir fái að njóta þeirra, skipta verkefni sem þessi miklu máli. Víða á Snæfellsnesi eru áform um að halda áfram að gera áningastaði og bæta aðstöðu á þeim sem fyrir eru og bæta samgöngur. Þetta er gert í því skyni að tryggja öryggi ferðamanna, byggja upp innviði og vernda náttúru á nokkrum af fjölsóttustu ferðamannastöðum á Snæfellsnesi. Tvö sveitarfélög hlutu styrki til framkvæmda í þágu umhverfisverndar og bættis aðgengis frá Framkvæmdasjóði ferðamannastaða á árinu, sem eru í samræmi við áfangastaðaáætlun Vesturlands. Snæfellsbær hlaut hönnunarstyrk við gerð vegvísunar, upplýsingagjöf og öryggi við Bjarnarfoss. Sveitarfélagið Stykkishólmur hlaut styrk fyrir áframhaldandi uppbyggingu við Súgandisey. Framkvæmdin felur í sér uppsetningu á handriði og jarðvegsframkvæmdir austanmegin á eyjunni, en sömuleiðis var sótt um styrk fyrir handriðum norðan- og sunnanmegin skv. deiluskipulagi sem stuðlar að því að dreifa álagi á eyjunni.

Einn einstaklingur hlaut einnig styrk úr Framkvæmdasjóði ferðamannastaða, en Sif Matthíasdóttir fékk úthlutað styrk fyrir skipulag, hönnun og merkingar vegna ferðamennsku á og við Drápuhlíðarfjall. Með þessu verkefni er öryggi ferðamanna aukið og umferð stýrt til að vernda náttúru, en náttúruvernd og nýting Drápuhlíðarfjalls er einnig á áfangastaðaáætlun Vesturlands.

Árleg umhverfishreinsun Snæfellsbæjar

Íbúar í sveitum Snæfellsbæjar tóku þátt í árlegri umhverfishreinsun í byrjun sumars. Gámum var komið fyrir á ákveðnum stöðum þar sem íbúar gátu komið frá sér hlutum til förgunar, sérstaklega brotajárni, úrgangstimbri og spilliefnum.

Orkusparnaður

Síðastliðin ár hefur Snæfellsbær unnið að því að skipta út búnaði til kyndingar í nokkrum af stofnunum sínum. Fimm stofnanir Snæfellsbæjar sem kynda með varmadælum hafa náð að draga úr orkunotkun frá 19-75% á ári, allt eftir umfangi starfsemi hvernar stofnunar og tegundum varmadælna. Auk þess að minnka orkuneyslu á eigin vegum hefur sveitarfélagið lagt áherslu á að hvetja íbúa á svæðinu til að endurskoða einnig sína orkunotkun. Auk Snæfellsbæjar vinna Grundarfjarðarbær og Stykkishólmsbær einnig að leiðum til orkusparnaðar, m.a. með því að bæta einangrun í stofnunum sínum og skipta út tækjabúnaði til kyndingar og lýsingar. Rafhleðslustöðvum fyrir bifreiðar hefur líka fjölgað á Snæfellsnesi, nokkrar til hraðhleðslu sem kemur sér vel fyrir ferðamenn á rafbílum. Grundarfjarðarbær og Veitur hófu samstarf á árinu til að skoða hvort að bærinn gæti hitaveituvætt svæðið með nýtingu fjarvarmaveitu. Leiðin er nýjung á Íslandi, en er þekkt í hringrásarkerfum erlendis.

Umhverfisgöngur

Skipulagðar umhverfisgöngur fóru vel fram í sveitarfélögunum þar sem bæjarstjórar, skipulags- og umhverfisnefndir og íbúar röltu um hverfi bæjanna og farið var yfir það sem betur mætti fara í umhverfismálum.

Svæðisgarðurinn Snæfellsnes

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið skrifaði undir samning við Svæðisgarðiinn Snæfellsnes um að kanna ávinning þess að Snæfellsnes yrði þátttakandi í verkefni UNESCO „Man and Biosphere“ (MaB), eða maður og lífhvolf. MaB hefur að markmiði að þróa og styrkja hvorutveggja í senn, lífsskilyrði fólks á afmörkuðu svæði og náttúrulegt umhverfi þess. Lögð er áhersla á nýsköpun; að fara nýstárlegar leiðir til að bæta efnahag fólks á svæðinu, í sátt við samfélag og umhverfi, byggt á traustum vísindalegum grunni.

Helstu verkefni umhverfisvottunarinnar

Tvíþætt starfsemi fellur undir vottunarverkefnið. Annars vegar er um að ræða verkefni sem nauðsynlegt er að framkvæma árlega til þess að viðhalda vottun. Hins vegar er um að ræða ýmis tilfallandi verkefni sem styðja við vottunina og ýta undir hvers kyns úrbætur í umhverfismálum á Snæfellsnesi. Frá janúar til lok apríl 2022 var lágmarks starfsemi þar sem verkefnastjóri var í fæðingarorlofi. Helstu verkefni á vegum umhverfisvottunar Snæfellsness árið 2022 voru eftirfarandi:

Árviss verkefni

Gagnasöfnun og vöktun

Eitt af árlegum verkefnum í tengslum við umhverfsvottun sveitarfélaganna á Snæfellsnesi er gagnasöfnun vegna frammistöðumats svæðisins. Meðal þeirra gagna sem þarf að afla er mæling á svonefndum umhverfivísnum eða sjálfbærnivísnum, þá einkum auðlindanotkun, neyslu og sorplosun. Þessum gögnum er skilað inn til vottunarsamtakanna sem meta hvort svæðið hefur staðist viðmið. Að auki er stefnumótun, áætlanagerð og aðferðafræði við útreikninga á gögnum metin, meðal annarra þátta. Niðurstöður vottunarsamtakanna um frammistöðu sveitarfélaganna samkvæmt umhverfivísnum er að finna hér aftast í skýrslunni.

Framkvæmdaáætlun sveitarfélaganna

Vottunarsamtökin gera kröfur um að sveitarfélögin samþykki framkvæmdaáætlun til fimm ára í senn. Áætlunina skal endurskoða árlega og í lok hvers árs skal Byggingasamlag meta hvernig sveitarfélögin hafa staðið sig í að fylgja áætluninni eftir.

Ýmis samskipti

Eins og undanfarin ár sá verkefnastjóri um samskipti við EarthCheck vottunarsamtökin hvað varðar ýmis hagnýt málefni, greiðslur, undirbúning úttektar og fleira tilfallandi. Reglulega er verkefnastjóri í samskiptum við erlenda aðila sem eru með umhverfsvottun eða stefna á slíka vottun. Reglulega fara fram viðtöl við innlenda og erlenda miðla um frammistöðu sveitarfélaganna og hvernig samstarfi er háttað á svæðinu. Erlendir hópar, stórir og smáir, með háskólanemum eða starfsfólki opinberra stofnana erlendis koma af og til og fá fræðslu hjá Náttúrustofu Vesturlands, verkefnastjóra eða öðrum samstarfsaðilum vegna umhverfsvottunarinnar.

Undirbúningur úttektar og móttaka úttektaraðila

Til þess að viðhalda vottun er krafist stöðugra úrbóta í umhverfis- og samfélagsmálum og árlega er svæðið tekið út af óháðum aðila vegna endurnýjunar á vottun. Koma úttektaraðila á svæðið felur í sér nokkurn undirbúning hjá verkefnastjóra. Undirbúningur úttektar fór fram um haustið og úttekt framkvæmd 15. og 16. nóvember.

Fræðsla og kynning

Verkefnastjóri heldur úti heimasíðunni **www.nesvottun.is** þar sem finna má helstu upplýsingar um verkefnið og aðstandendur þess, auk fréttu og ljósmynda. Auk heimasíðunnar sér verkefnastjóri um **síður** verkefnisins á samfélagsmiðlum. Þar eru settar inn fréttir af verkefninu og ýmiss konar fróðleikur um umhverfismál.

Verkefnastjóri veitir fræðslu fyrir ýmsa hópa sem koma í þeim tilgangi að fræðast um sjálfbærnimarkmið sveitastjórna eða þeim sem sækjast eftir fræðslu um verkefnið.

Úrbætur athugasemda

Árið 2022 var unnið að úrbótum athugasemda frá síðustu úttekt. Auk frammistöðuskýrslu fær Snæfellsnes úttektarskýrslu eftir hverja úttekt. Í báðum skýrslum eru ýmist ráðleggingar um úrbætur eða kröfur um úrbætur. Úttekt var framkvæmd í nóvember og í kjölfarið hófst vinna að úrbótum varðandi þau atriði sem EarthCheck og/eða úttektaraðili gerði athugasemdir við. Úrbæturnar voru ýmist minniháttar eða meiriháttar.

Afmörkuð/tímabundin verkefni

Úrgangsmál

Undirbúningsvinna fyrir innleiðingu hringrásarhagkerfisins var komin á fullt skrið árið 2022. Verkefnastjóri kom að undirbúningi sveitarfélaganna með þátttöku í ráðstefnum, fundum og hugmyndavinnu.

Samstarf með Svæðisgarðinum Snæfellsnes

Svæðisgarðurinn Snæfellsnes var þátttakandi í alþjóðlegu verkefninu NorReg á vegum Norðurlandaráðs, Íslenska ferðaklasans og menningar- og viðskiptaráðuneytisins. Tilgangur verkefnisins er að beita sýn á nærandi ferðaþjónustu á Norðurlöndunum (e. Nordic Regenerative Tourism) í breyttu umhverfi eftir COVID faraldurinn. Verkefnastjóri umhverfissvottunar tók þátt í verkefninu sem meðlimur í ráðgjafateymi Snæfellsness.

Fræðsla

Verkefnastjóri var með nokkur erindi á árinu. Þá helst má nefna fræðslu ungmenna í vinnuskólum á Snæfellsnesi og fræðslu um úrgangsmál fyrir íbúa Grundarfjarðarbæjar og Sveitarfélagsins Stykkishólms, ásamt sérfræðingum frá Íslenska gámafélaginu.

Úttekt og vottun

Til þess að viðhalda vottuninni er krafist stöðugra úrbóta í umhverfis- og samfélagsmálum og árlega er svæðið tekið út af óháðum aðila vegna endurnýjunar á vottun. Undirbúningur fyrir úttekt hófst um sumarið 2022 og tölulegum gögnum um auðlindanotkun sveitarfélaganna var skilað til vottunarsamtakanna EarthCheck í október 2022 sem sendu skýrslu til baka um frammistöðu Snæfellsness og samþykktu sjálfsmat sveitarfélaganna. Úttektin fór fram í nóvember. Úttektaraðili kom frá Vottunarstofunni Tún ásamt reyndum sérfræðingi fyrir hönd EarthCheck og voru þeir á Snæfellsnesi í tvo daga. Fyrri dagur úttektar fór í yfirferð gagna sem studdu við því sem skilað var til frammistöðumats. Hér að neðan eru niðurstöður þeirrar úrvinnslu, staða tölulegra gagna með athugasemdum og ráðleggingum. Á degi tvö var farið í vettvangseftirlit á fyrirfram ákveðnum innviðum á Snæfellsnesi; áhaldahúsi, sundlaug, höfnum og gámasvæði. Í úttektarskýrslu sem var afhent verkefnastjóra nokkrum vikur síðar komu fram nokkrar athugasemdir ásamt frábrigðum sem brugðist var við og heldur sú vinna áfram þar til úrbætur eru taldar fullnægjandi.

Umhverfisvísar

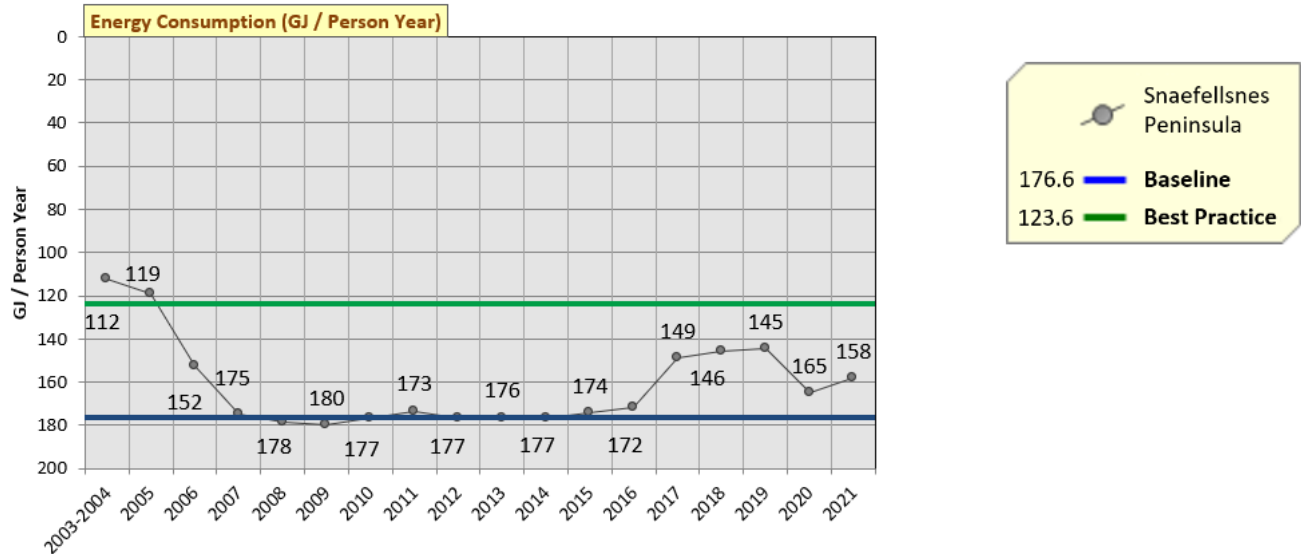
Á hverju ári er upplýsingum um auðlindanotkun sveitarfélaganna safnað saman. Þetta verkefni er unnið í samvinnu verkefnastjóra, starfsfólks og íbúa sveitarfélaganna og stofnana sem starfa á landsvísu. Unnið er úr upplýsingunum og þær sendar til EarthCheck í Ástralíu, sem vinnur þær enn frekar og reiknar út frammistöðu sveitarfélaganna. Vottunarsamtökin gefa í kjölfarið út frammistöðuskýrslu um niðurstöður hvers árs (Benchmarking assessment report).

Samkvæmt skýrslu EarthCheck fyrir tölur ársins 2021 stóðust sveitarfélögin á Snæfellsnesi viðmið samtakanna. 15 af þeim umhverfisvísimum sem voru metnir eru við eða yfir lágmarksviðmiðum og átta af þeim voru yfir því sem samtökin telja framúrskarandi árangur. Fimm vísar falla fyrir neðan það sem skilgreint er sem lágmarksviðmið; úrgangur sendur til urðunar, fjöldi líkamsárása, flatarmál svæða sem vernduð eru sem hlutfall af heildarflatarmáli svæðisins, aðgerðir til vatnssparnaðar og umhverfisvottuð fyrirtæki í ferðaþjónustu. Sveitarfélögin eru hvött til þess að vinna að úrbótum hvað þessa þætti varðar. Hér á eftir verður fjallað um þá umhverfisvísa sem fylgst er með á Snæfellsnesi, hvernig gögnum er safnað og niðurstöður fyrir árið 2021 birtar. Myndirnar sem sýna niðurstöður útreikninganna eru fengnar úr frammistöðuskýrslu EarthCheck fyrir Snæfellsnes.

Orkunotkun

Orkuvísir EarthCheck skiptist í fimm þætti; raforku sem keypt er úr dreifikerfi rafveitnanna, orku sem fengin er á svæðinu svo sem hitaveita, eldsneytisnotkun ökutækja, olíunotkun til kyndingar mannvirkja og flotaolía frá skemmtiferðaskipum svæðisins (Baldur og Særún). Upplýsingar um orkunotkun eru misaðgengilegar eftir uppsprettum og að sama skapi er misjafnt að hve miklu leyti sveitarstjórnirnar á Snæfellsnesi geta haft áhrif á nýtingu orkunnar. Á myndinni má sjá mikinn mun á orkunotkun á árinu 2018 og árunum á undan. Munurinn er útskýrður með töliverðri minnkun á raforku og hitaveitu sem framleidd og neytt er á svæðinu og breyttri aðferðafræði við útreikninga eldsneytisnotkunar á svæðinu. Árið 2018 var aðferðafræðin endurskoðuð og í ljós kom að svæðið hafði verið að notast við gamlar tölur um meðalneyslu ökutækja.

1. mynd Orkunotkun á mannár á Snæfellsnesi². Græna línan sýnir framúrskarandi árangur og sú bláa sýnir lágmarkskröfur EarthCheck. Orkunotkun á Snæfellsnesi árið 2021 var 158 GJ eða 11% yfir lágmarksviðmiðum EarthCheck. Á myndinni má sjá að orkunotkun hefur staðið í stað á árunum 2007-2016 en skyndilega minnkaði árið 2017.

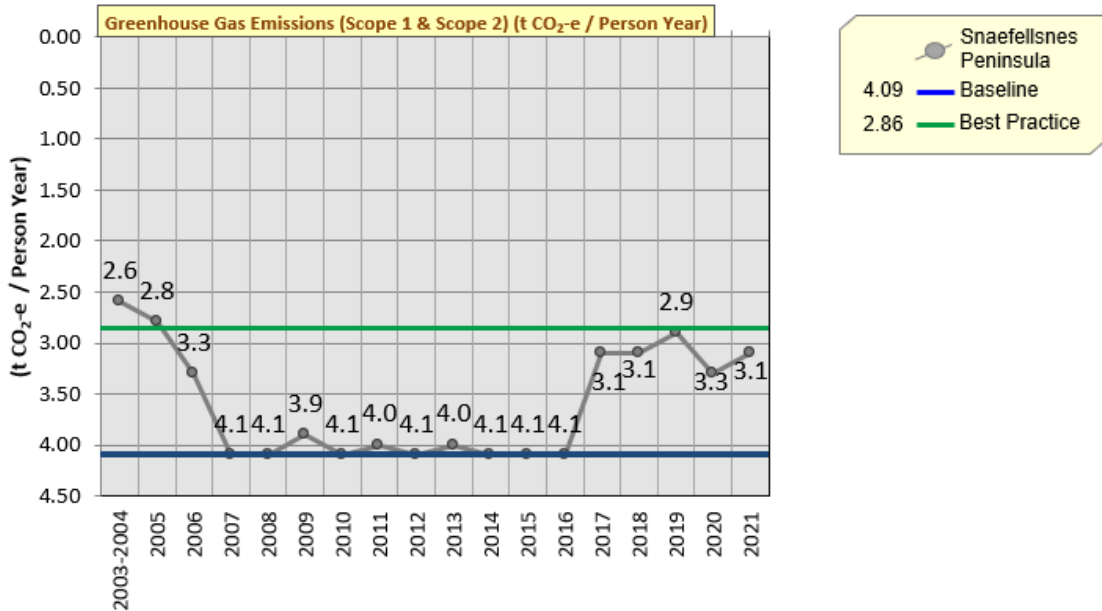
Losun gróðurhúsalofttegunda

Á Snæfellsnesi er stærsti hluti beinnar losunar gróðurhúsalofttegunda frá samgöngum (bíla- og skipaumferð) og notkun vinnuvéla, en raf- og hitaveitur losa hlutfallslega lítið. Sundlaugin í Grundarfirði er hituð með olíu og er olía sömuleiðis varaafli fyrir íþróttamannvirki í Ólafsvík. Loks má geta þess að umtalsvert magn af gróðurhúsalofttegundum losnar vegna umsvifa fiskiskipafloata svæðisins en ekki er reynt að meta umfang þeirrar losunar. Eins og hjá öðrum Jarðarbúum fylgir Snæfellingum einnig heilmikil óbein losun vegna kaupa þeirra á ýmsum vörum, sem valdið hafa mismikilli losun í framleiðslu- og flutningsferli. Síðast en ekki síst ber hér að nefna að rannsóknir hafa sýnt að umtalsverð losun gróðurhúsalofttegunda verður úr framræstu votlendi og við ofbeitt og á það ekki síður við hér en annars staðar.

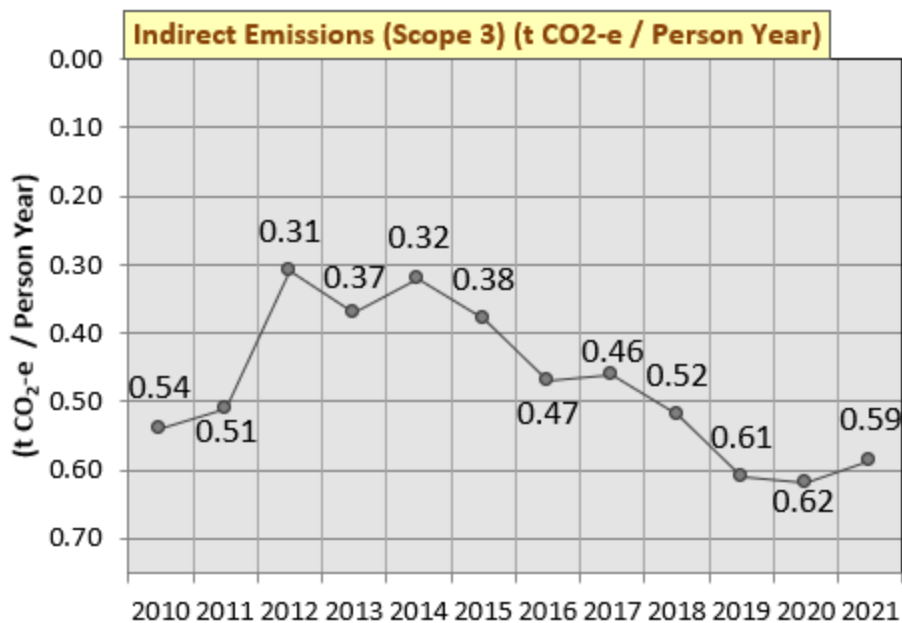
Vottunarsamtökin reikna út meðallosun á svæðinu út frá þeim gögnum sem skilað er, þ.e. losun ökutækja sem skráð eru í eigu á Snæfellsnesi, skemmtiferðaskipunum Baldri og Særúnu, og óbeinni losun frá sorplosun. Það er ýmislegt sem vantar í gagnagrunninn til þess að fá raunhæfa mynd af allri losun á svæðinu, t.d. losun frá ökutækjum ferðamanna og fiskibátaflotans, en því miður eru takmörk sett hvernig við getum aflað okkur gagna. Á árinu 2017 má sjá gífurlega lækkun losun koltvísýrings, en hún er útskýrð út frá uppfærðri aðferðafræði. Vorið 2018 fengum við ráðgjöf frá Stefáni Gíslasyni, sérfræðingi og

² Mannár er reiknað út frá íbúum á svæðinu og ferðamönnum. Fjöldi ferðamanna á svæðinu er reiknaður út frá gistinóttum á svæðinu. Mannár á Snæfellsnesi árið 2021 var 4.520.

stofnanda Environice ehf. Farið var yfir aðferðafræði við útreikninga og í ljós kom að uppfæra þurfti útreikninga við losun jarðefnaeldsneytis frá ökutækjum. Einnig komumst við í áreiðanleg gögn um meðallosun ökutækja á Íslandi eftir árum sem gefur okkur skýrari mynd af meðallosun ár hvert. Vottunarsamtökin reikna einnig út magn gróðurhúsalofttegunda sem losna við urðun á úrgangi (mynd 3).

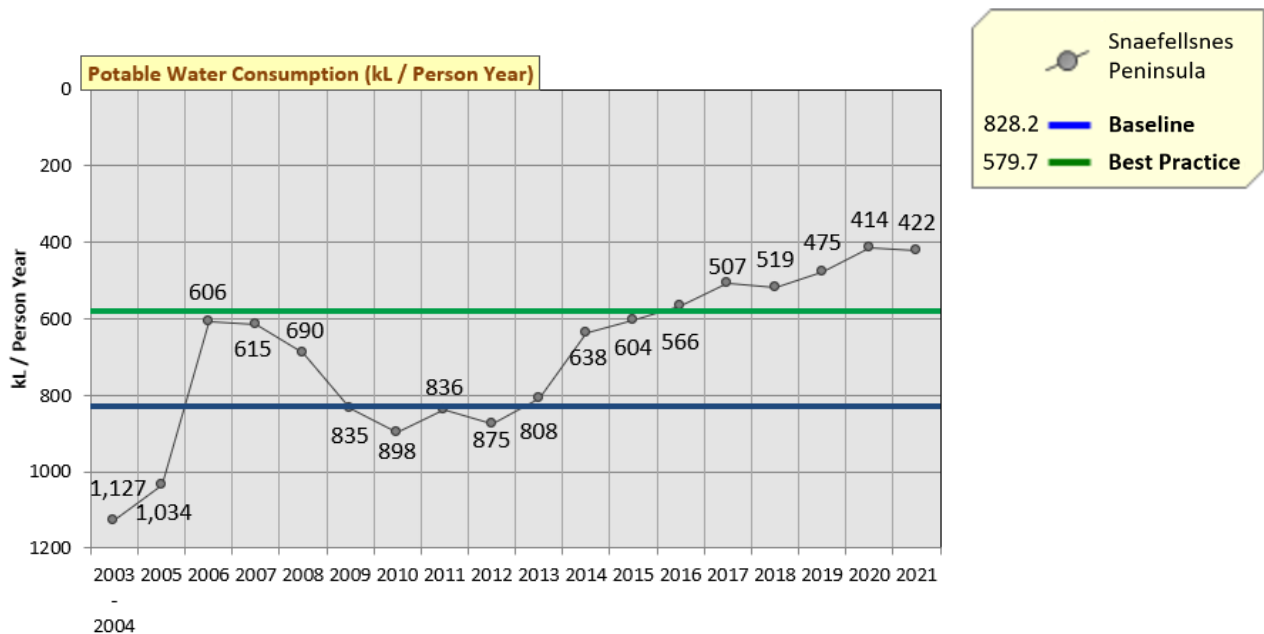
2. mynd Bein losun gróðurhúsalofttegunda á íbúa á Snæfellsnesi var 3,1 tonn af CO₂. Af myndinni má sjá að losun jókst frá 2007-2016 en svo minnkað árið 2017. Minnkun losunar má að hluta til draga frá uppfærðri aðferðafræði og greiðara aðgengi að gögnum.

3. mynd *Losun gróðurhúsalofttegunda vegna úrgangs sem urðaður var árið 2021 var reiknuð sem 0,59 tonn af CO2 á mannár. Losunin hefur aukist hægt frá 2014 og við það lækkar einkunn fyrir frammistöðuna.*

Neysluvatn

Upplýsingar um vatnsnotkun voru bæði byggðar á mældum og áætluðum tölum. Tölur um vatnsnotkun í Stykkishólmi og Grundarfirði eru byggðar á raunverulegum tölum þar sem Orkuveita Reykjavíkur sem er eigandi að vatnsveitunum þar er með nákvæma mæla fyrir sínar vatnsveitur. Tölur yfir vatnsnotkun á mann fyrir Snæfellsbæ var áætluð sú sama og fyrir Grundarfjörð til ársins 2018, þar sem sveitarfélögin hafa verið með svipaðan iðnað. En vegna vegna breytingar í iðnaði í Grundarfirði haustið 2018 og þar að leiðandi vatnsnotkunar, voru tölur fyrir notkun Snæfellsbæjar árin 2019 og 2020 (vatnsnotkun á mannár) þær sömu og árið 2018 til að gefa raunhæfari mynd. Fyrir dreifbýlið var notkunin áætluð út frá meðaltalstölum svipaðra svæða á Íslandi (700 l/mann/dag (innifalið iðnaður, fiskvinnsla og landbúnaður)).

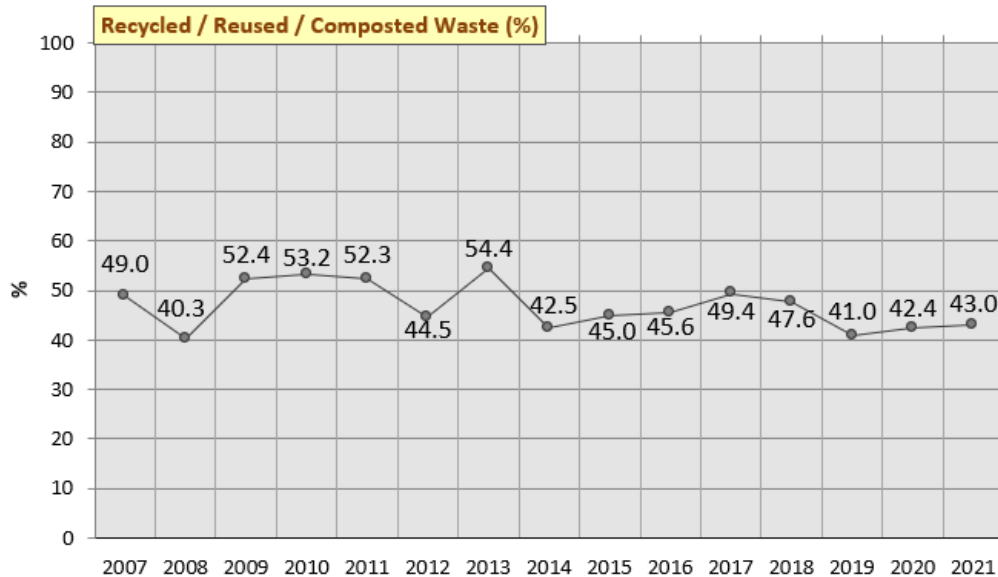

4. mynd *Neysluvatnsnotkun á Snæfellsnesi var 422,3 kílólítrar (þúsund lítrar) á mannár. Af myndinni má sjá að notkunin minnkaði talsvert á árunum 2006-2008, en jókst svo aftur eitthvað frá 2009-2013. Frá árinu 2014 hefur dregið verulega úr neysluvatnsnotkun á Snæfellsnesi, sem að hluta má tengja við minni starfsemi í fiskvinnslu á svæðinu.*

Úrgangsmál

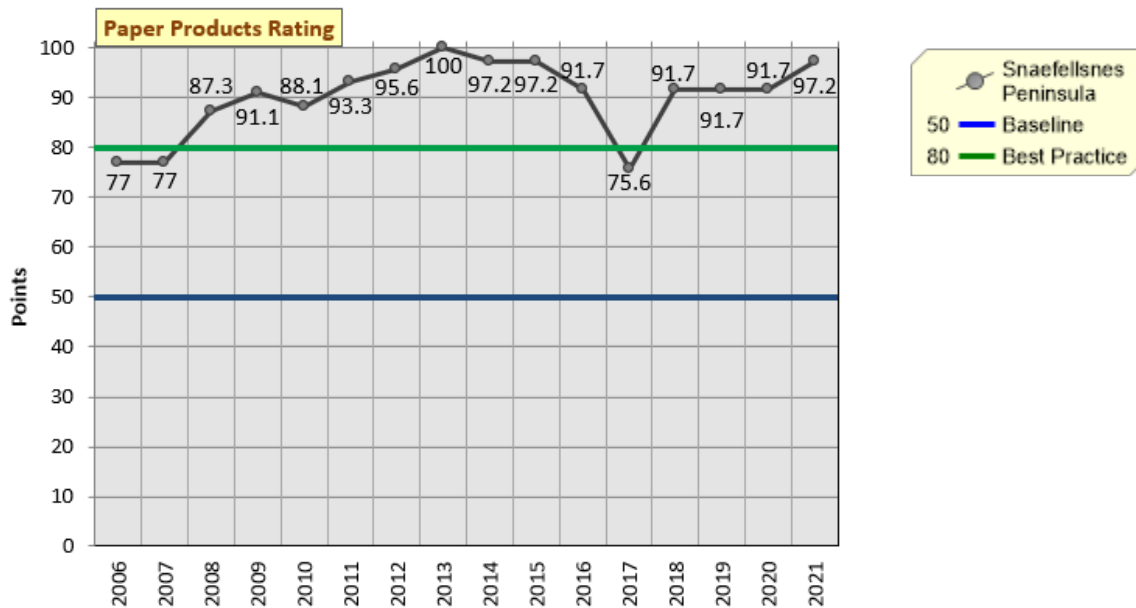
5. mynd Magn úrgangs sem sendur var til urðunar árið 2021 var 1,6 rúmmetrar á mannár sama og árið 2019, og 6% undir lágmarksviðmiðum EarthCheck. Á línuritinu má sjá þróun á aukningu á sorpi sent til urðunar sem sér ekki fyrir endann á.

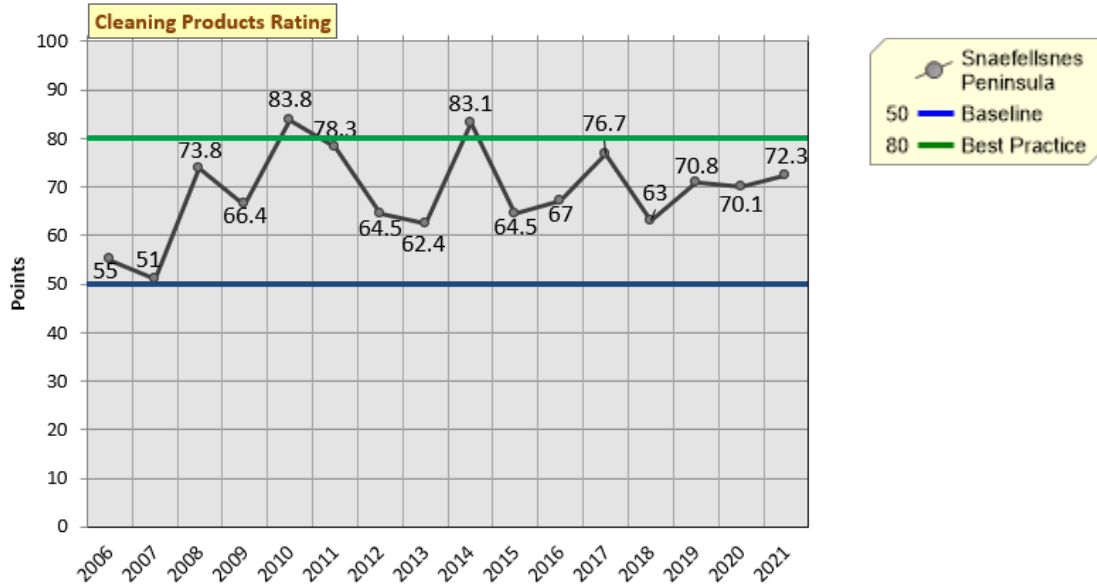
6. mynd Hlutfall endurunnins úrgangs var 43% á árinu 2021. Markmið íslenska ríkisins fyrir árið 2025 er að hlutfall heimilisúrgangs til endurvinnslu verði ekki lægra en 55%.

Innkaup

Sveitarfélögin hafa sett sér sameiginlega stefnu um að kaupa umhverfismerktan pappír og hreinsiefni þar sem kostur gefst. Samkvæmt kröfum EarthCheck safna sveitarfélögin tölum yfir hlutfall umhverfismerkts pappírs og hreinsiefna sem keypt eru á vegum sveitarfélaganna. Þessi gögn eru fengin frá þeim birgjum sem sveitarfélögin eiga viðskipti við. Verkefnastjóri tekur gögnin saman og sendir niðurstöðurnar inn til vottunarsamtakanna. Samtökin gefa sveitarfélögunum einkunn fyrir umrædd innkaup (sjá myndir 6 og 7). Vottunarsamtökin gera enn fremur kröfur um að fylgst sé með notkun varnarefna sem skaðleg eru náttúrunni. Þetta eru efni sem brotna hægt niður í náttúrunni og valda ýmiss konar skaða, þar á meðal með því að hafa hormónaverkun á ýmsar lífverur. Skráning sveitarfélaganna hefur ekki náð nægilega vel utan um notkun umhverfisskaðlegra varnarefna gegn skordýrum, nagdýrum, sveppum og gróðri. Notkunin er að líkindum fremur lítil en skortur á haldbærum upplýsingum skýrist einkum af því að undirverktakar sjá oft um eitrun, t.d. gegn skaðvöldum á gróðri. Með nýrri stefnu og verkáætlun um meðferð varnarefna verður auðveldara að fylgjast með notkun varnarefna innan sveitarfélaganna.

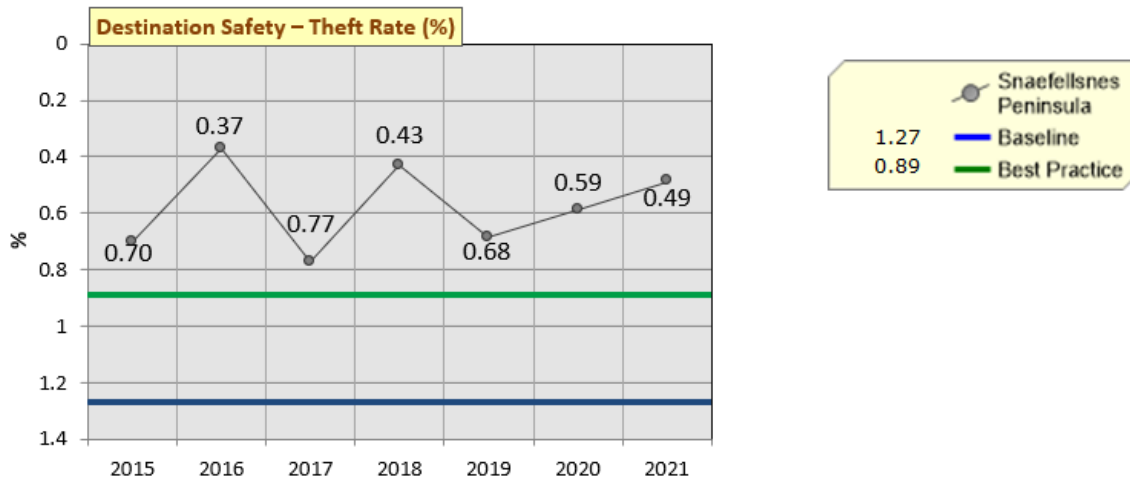

7. mynd Hlutfall af umhverfismerkts pappírs af heildarpappírsinnkaupum til sveitarfélaganna, nánar tiltekið skipt í skrifstofupappír, servíettur, bréfburrkur, salernispappír og handþurrkur. Á árinu 2021 taldist árangur Snæfellsness í þessu sambandi vera 97,2%, og nokkuð yfir framúrskarandi árangri.

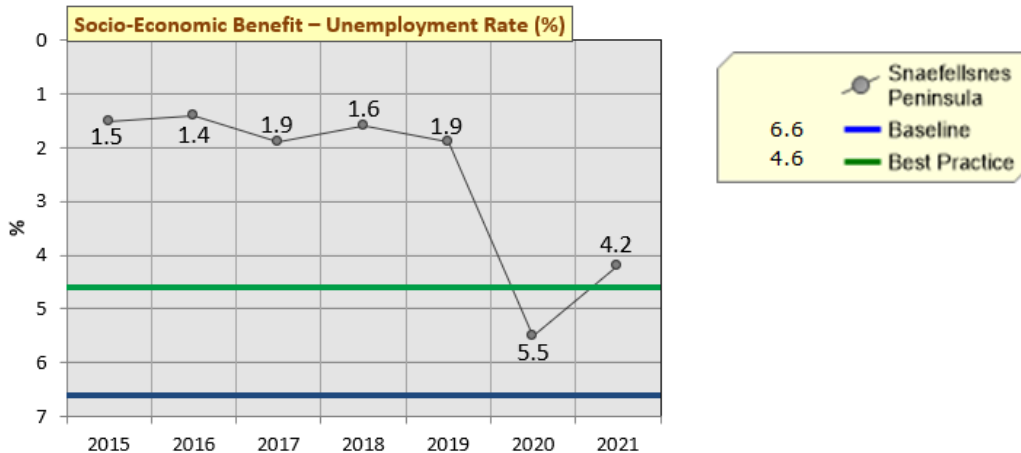

8. mynd Hlutfall umhverfismerkra hreinsiefna af heildarnotkun í stofnana sveitarfélaga á Snæfellsnesi, nánar tiltekið skipt í gólfþápur, alhliða hreinsiefni, glerhreinsiefni, þvottaefni og hreinlætissápur. Á árinu 2021 taldist árangur stofnana sveitarfélaga á Snæfellsness í þessu sambandi vera 72,3% sem er rétt undir frammúrskarandi árangri.

Samfélagsmál

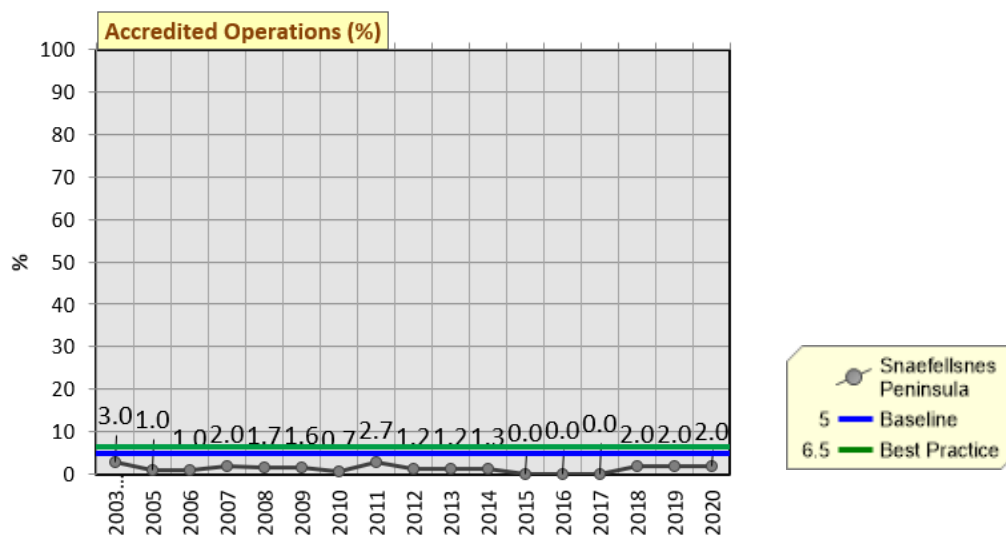

9. mynd Hlutfall skráðra þjófnaða á Snæfellsnesi. Samfélagsmál eru mikilvæg til þess að gefa mynd af stöðu sjálfbærnimála á Snæfellsnesi og meðal þeirra eru glæpir og staða atvinnuleysis. Á Snæfellsnesi var hlutfall þjófnaðar á hvern íbúa 0,49%.

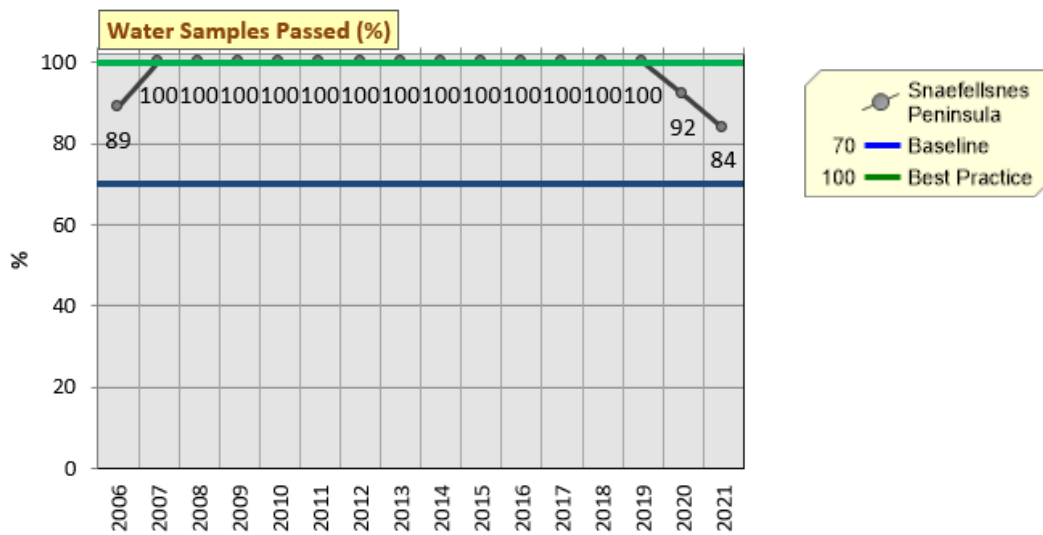

Hlutfall atvinnuleysis á Snæfellsnesi hefur verið nokkuð lágt og jafnt síðustu ár og er staðan góð samkvæmt viðmiðum EarthCheck, en árið 2021 var öðruvísi líkt og annars staðar í heiminum vegna COVID19 faraldursins.

Aðrir skylduvísar

10. mynd Hlutfall umhverfsvottaðra ferðaþjónustuaðila á Snæfellsnesi. Frá upphafi vottunar hafa þrjú ferðaþjónustufyrirtæki á Snæfellsnesi, hlotið umhverfsvottun. Hlutfall vottaðra ferðaþjónustufyrirtækja á Snæfellsnesi er undir mörkum samkvæmt staðli EarthCheck samtakanna. Svæðið hefur því fengið áminningu hvað þetta atriði varðar og vottunarsamtökin gert kröfur um úrbætur sem fyrst. Meirihluti fyrirtækja falla ekki beint undir starfsemi sveitarfélaganna en þó eru þær kröfur gerðar að sveitarfélögin hvetji og aðstoði fyrirtæki innan svæðisins til þess að starfsemi sína vottaða.

11. mynd Vatnssýni sem standast gæðakröfur, sem hlutfall að öllum vatnssýnum sem tekin eru. Upplýsingar um vatnssýni árið 2021 voru fengnar frá Heilbrigðiseftirliti Vesturlands.

Fyrirlestrar

1. **Umhverfismál: mál sem skipta máli?** Guðrún M. Magnúsdóttir. Fræðsla fyrir vinnuskólann í Grundarfjarðarbæ, 22. júní 2022.
2. **Umhverfismál: mál sem skipta máli?** Guðrún M. Magnúsdóttir. Fræðsla fyrir vinnuskólann í Snæfellsbæ, 30. júní 2022.
3. **Umhverfismál: mál sem skipta máli?** Guðrún M. Magnúsdóttir. Fræðsla fyrir vinnuskólann í Sveitarfélaginu Stykkishólmi, 22. júní 2022.
4. **Úrgangsmál í Grundarfirði.** Guðrún M. Magnúsdóttir. Fræðslufundur um flokkun, félagsheimili Grundarfjarðarbæjar, 16. maí 2022.
5. **Úrgangsmál í Stykkishólmi.** Guðrún M. Magnúsdóttir. Fræðslufundur um flokkun, Amtsbókasafn Sveitarfélagsins Stykkishólms, 16. Maí 2022.